

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/236/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8710203403
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8710203403.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členiek senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Gabriely Világiovej v právnej veci žalobcu: Československá obchodná banka, a.s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36854140, právne zastúpený Mgr. Miroslavom Vilímom, advokátom, AK Bratislava, Michalská 9, proti žalovaným: 1/ K. H., nar. X.X.XXXX, bytom C. N. XX, C. T., t.č. na neznámom mieste, v konaní zastúpený opatrovníkom JUDr. Jozefom Jaselským, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Bardejov a 2/ S. O., nar. XX.X.XXXX, bytom I., K. XXX/X, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, AK Svidník, Sov. hrdinov 163/66, o zaplatenie 7.407,31 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného v 2. rade proti rozsudku okresného súdu Poprad č.k. 13C/190/2011-202 zo dňa 10.03.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. o zamietnutí časti návrhu v prevyšujúcej časti.

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 5.133,11 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 15.7.2008 do zaplatenia a k rukám právneho zástupcu trovy konania v sume 168,72 eur a trovy právneho zastúpenia v sume 670,02 eur, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného z odporcov zaniká povinnosť plnenia druhému odporcovi. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 497, § 303 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a) a b), § 4 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 54 ods. 1, § 52 ods. 2 a 3, § 101, § 517 Občianskeho zákonníka.

V odôvodnení uviedol cit.: „Odporca v 1. rade uzavrel dňa 21.12.2005 úverovú zmluvu s Istrobankou, a. s., Bratislava, na základe ktorej mu bol poskytnutý bezúčelový spotrebný úver vo výške 200.000,-- Sk. V zmluve bola dohodnutá úroková sadzba 11,5 % ročne. Odporca v 1. rade bol povinný splácať úver v mesačných splátkach po 3.240,-- Sk. Odporca v 1. rade čerpal poskytnutý úver dňa 21.12.2005. Na zabezpečenie záväzku z úverovej zmluvy bola uzavretá ručiteľská listina s odporcom v 2. rade, ktorý prebral ručenie za záväzok vyplývajúci z úverovej zmluvy č. 85331-1137041/4900. Keďže odporca v 1. rade neplatil dohodnuté splátky, dňom 14.7.2008 navrhovateľ vyhlásil splatnosť úveru podľa článku XII, bodu 4, obchodných podmienok.

Podľa tvrdenia navrhovateľa ku dňu vyhlásenia splatnosti úveru ostala neuhradená istina 6.185,37 eur, úrok v sume 918,92 eur, úroky z omeškania v sume 227,32 eur a poplatky v sume 75,68 eur, čo spolu činí 7.407,31 eur.

Na základe rozhodnutia o zlúčení došlo k zániku Istrobanky, a. s., ktorej univerzálnym právnym nástupcom sa stala Československá obchodná banka, a. s., Bratislava.

Z predloženého prehľadu splácania úveru vyplýva, že odporca v 1. rade doposiaľ zaplatil sumu 41.848,50 Sk, pričom z tejto časti bola suma 13.678,90 Sk započítaná na úhradu istiny, suma 25.592,60 Sk na úroky z úveru, suma 177,-- Sk na úroky z riadne úroku a suma 2.400,-- Sk na poplatky.

Ust. § 52, ods. 2, ods. 3, Obč. zákonníka, v znení účinnom od 1.8.2005 do 31.3.2006 (teda v čase uzavretia zmluvy) definovalo pojem dodávateľa tak, že ide o osobu, ktorá pri uzavretí a plnení zo zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a pojem spotrebiteľa tak, že ide o osobu, ktorá pri uzavretí a plnení zo zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Aj keď pojem spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy bol v ust. § 52, ods. 1, definovaný tak, ako to uvádzal navrhovateľ, nemožno opomenúť, že v čase uzavretia úverovej zmluvy bol účinný aj zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V § 1, ods. 2, cit. zákona, je taxatívne vymedzené na ktoré zmluvy sa predmetný zákon nevzťahuje. Je zjavné, že úverová zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom v 1. rade nepatrí medzi zmluvné typy, na ktoré sa vzťahuje § 1, ods. 2, cit. zákona, teda podľa názoru súdu ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. V zmysle § 2, písm. b/, cit. zákona, zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Z uvedeného vyplýva, že účastníkom zmluvy o spotrebiteľských úveroch je spotrebiteľ, teda aj zmluvu o spotrebiteľskom úvere je potrebné považovať za zmluvu spotrebiteľskú, pri posudzovaní ktorej musia byť aplikované ust. § 52 až 54 Obč. zákonníka týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv. Keďže právny predchodca navrhovateľa pri poskytnutí úveru konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti, nepochybne spĺňal podmienku dodávateľa v zmysle § 52, ods. 2, Obč. zákonníka, naopak, u odporcu v 1. rade nebolo preukázané, že by konal v rámci podnikateľskej činnosti a teda možno ho považovať za spotrebiteľa v zmysle § 52, ods. 3, Obč. zákonníka. Z uvedených dôvodov súd má za to, že predmetná úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Obč. zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Z obsahu predloženej zmluvy vyplýva, že v článku II je dohodnutá výška úveru, obdobie splatnosti, úroková sadzba, maximálna mesačná splátka a poplatok z hodnoty úveru. V článku V, bode 1, je potom uvedené, že dlžník sa zaväzuje splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca, pričom prvá splátka prebehne 15.2.2006. Konečná výška anuitnej splátky a splátkový plán splácania tohto úveru budú stanovené Istrobankou po dočerpaní tohto úveru. Podľa názoru súdu tieto dojednania neobsahujú všetky náležitosti vyplývajúce z ust. § 4, ods. 2, cit. zákona, pretože zmluva neobsahuje celkový počet a termíny jednotlivých splátok a tiež zo zmluvy nie je zjavné aká časť splátky je použitá na úhradu istiny, úrokov, prípadne poplatkov. Výška poplatkov dokonca v zmluve nie je uvedená vôbec napriek tomu, že časť úhrad zo strany odporcu bola započítaná aj na úhradu poplatkov.

Keďže predmetná zmluva neobsahuje rozčlenenie splátok úveru na istinu, úroky a iné poplatky, podľa názoru súdu nebola splnená povinnosť vyplývajúca z ust. § 4, ods. 2, písm. a/, cit. zákona a teda v zmysle § 4, ods. 5, veriteľ nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky. Z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že v danom prípade navrhovateľ má nárok iba na vrátenie istiny.

Za čiastočne dôvodnú súd považuje aj vznesenú námietku premlčania. Ako už bolo vyššie uvedené, predmetnú úverovú zmluvu súd považuje za zmluvu spotrebiteľskú a teda v prípade kolízie všeobecnej právnej úpravy zmluvy o úvere a právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv v zmysle § 54 Obč. zákonníka sa musí použiť výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Z tohto dôvodu aj premlčanie nároku je potrebné posudzovať v zmysle ust. § 101 Obč. zákonníka, teda nárok sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Návrh na začatie konania bol podaný dňa 29.3.2010, teda premlčanie by prichádzalo do úvahy ohľadom platieb, ktoré boli splatné pred dňom 29.3.2007. Pri výške splátky 3.240,-- Sk mal odporca od 29.3.2007 uhradiť 14 splátok, t. j. spolu sumu 45.360,-- Sk.

Súd mal preukázané, že odporca v 1. rade doposiaľ uhradil navrhovateľovi, resp. jeho právnenému predchodcovi sumu 41.848,50 Sk, ktorá mala byť v celom rozsahu, s poukazom na vyššie uvedené, zaúčtovaná na úhrady istiny. Ku dňu 29.3.2007 by okrem zaplatenej časti teda mala byť ešte zaplatená suma 3.511,50 Sk (116,04 eur), ktorá je podľa názoru súdu premlčaná a teda v tejto časti nárok nemohol byť priznaný. Po zohľadnení sumy 41.848,50 Sk, ktorá bola uhradená a sumy 3.511,50 Sk, ktorá je premlčaná, odporcovi v 1. rade zostáva ešte povinnosť uhradiť sumu 154.640,-- Sk (5.133,11 eur). Z tohto dôvodu súd vyhovel návrhu v uvedenej časti a k úhrade zaviazal tak odporcu v 1. rade, ktorý je dlžníkom ako aj odporcu v 2. rade, ktorého povinnosť vyplýva z platného ručiteľského záväzku. S poukazom na čiastočné premlčanie nároku ako aj nedôvodnosť nároku z titulu uplatnených úrokov a poplatkov súd v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Keďže odporcovia sa dostali do omeškania s plnením peňažného dlhu, súd v zmysle cit. zák. ustanovenia priznal navrhovateľovi aj úrok z omeškania. Výška úroku z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu (§ 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/95 Z.z. v znení účinnom do 31.1.2013).

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142, ods. 2, O.s.p. tak, že priznal náhradu trov konania navrhovateľovi, pričom zohľadnil pomer úspechu a neúspechu navrhovateľa vo veci. Navrhovateľ si v konaní uplatnil trovy konania z titulu zaplateného súdneho poplatku v sume 444,-- eur a trovy právneho zastúpenia v sume 1.758,32 eur. Trovy právneho zastúpenia pozostávajú z odmeny za 6 úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia zo strany pôvodného zástupcu AK Cipciar & Partners, podanie návrhu na začatie konania, písomné podanie vo veci samej z 9.6.2011, prevzatie a príprava zastúpenia po zvolení nového právneho zástupcu Mgr. Miroslava Vilíma, písomné vyjadrenie k odvolaniu z 20.9.2013 a písomné vyjadrenie vo veci samej z 11.11.2014) určenej podľa § 10, ods. 1, Vyhl. č. 655/2004 Z.z. v sume 237,34 eur za 1 úkon, t. j. spolu v sume 1.424,04 eur. K týmto úkonom patrí aj režijný paušál 2 x 7,21 eur, 1 x 7,41 eur, 1 x 7,63 eur, 1 x 7,81 eur a 1 x 8,04 eur, spolu v sume 45,31 eur. Právny zástupca preukázal, že je platiteľom DPH, preto v zmysle § 18, ods. 3, cit. vyhlášky, k uplatnenej odmene a režijnému paušálu je potrebné priznať aj DPH.

Navrhovateľ si v konaní uplatňoval zaplatenie sumy 7.407,31 a bol úspešný v časti o zaplatenie sumy 5.133,11 eur, teda bol úspešný v rozsahu 69 % a neúspešný v rozsahu 31 %. Pomer úspechu a neúspechu navrhovateľa v konaní predstavuje 38 %. Z tohto dôvodu súd priznal navrhovateľovi z uplatneného súdneho poplatku sumu 168,72 eur a z titulu trov právneho zastúpenia sumu 670,02 eur.“

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 2. rade. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR z 25.07.2012, sp. zn. I ÚS 988/2012. V danom prípade je na mieste aplikácia § 150 ods. 1 O.s.p. vo vzťahu k priznaniu trov konania žalobcovi. Priznanie trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby prevzatia a prípravy zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, ktorý si uplatnil v súvislosti so zvolením nového právneho zástupcu považuje za nesprávne, nakoľko tým došlo k dvojitému uplatneniu si trov právneho zastúpenia za tento úkon právnej služby. Neúčelný úkon predstavuje aj vyjadrenie k odvolaniu z 20.09.2013 z dôvodu opodstatnenosti žalovaným podaného odvolania. Za účelné nie je možné považovať ani vyjadrenia žalobcu z 09.06.2011 a 11.11.2014, keďže súd sa v celom rozsahu stotožnil s jeho tvrdeniami ohľadom bezúročnosti úveru, nezákonnosti duplicitného sankcionovania a premlčaní splátok. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal alternatívne žiadal rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že žalobcovi sa prizná náhrada trov konania podľa vyčíslenia v žalobe, čo pri pomere úspechu 38 % predstavuje 221,17 Eur.

Proti rozsudku, a to proti výroku, ktorým bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý a súvisiacemu výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zmluva o úvere obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti, aby úver nebol považovaný za bezúročný a bez poplatkov. Úverová zmluva bola uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom dňa 21.12.2005 podľa ustanovení § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, a preto je bez ohľadu na právne postavenie účastníkov právneho vzťahu potrebné na posúdenie práv a povinností zo zmluvy o úvere aplikovať príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. V období do 31.12.2007 sa ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách uvedené

v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka na zmluvu o úvere nevzťahovali. Nakoľko zmluva o úvere je ako zmluvný typ upravená len v Obchodnom zákonníku, predmetnú úverovú zmluvu nebolo možné považovať za spotrebiteľskú zmluvu v tomto konaní a aplikácia všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich inštitút premlčania je nesprávna. Celá pohľadávka navrhovateľa sa stala splatnou dňa 14.07.2008, návrh na začatie konania bol na súd podaný dňa 29.03.2010, t.j. ani nie dva roky od splatnosti celého úveru. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť navrhovateľovi sumu vo výške 7179,99 Eur spolu s úrokom z úveru zo sumy 6185,37 Eur vo výške 11,5 % ročne od 15.07.2008 do zaplataenia a úrokom z omeškania zo sumy 7179,97 Eur vo výške 8,5 % ročne od 15.07.2008 až do zaplataenia. Odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť navrhovateľovi súdny poplatok za návrh vo výške 444 Eur a trovy právneho zastúpenia za úkony právnej služby vo výške 1464,37 Eur. Plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu. Zároveň si uplatnil trovy odvolacieho konania vo výške 119,62 Eur.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu ako aj na internetovej stránke a zistil, že napadnutý rozsudok je vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti vecne správny a rozhodnutie o trovách konania je potrebné zrušiť.

Je nepochybné, že na základe úverovej zmluvy č. 85331-1137041/4900 zo dňa 21.12.2005 žalobca poskytol žalovanému v 1. rade ako spotrebiteľovi spotrebiteľský úver v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ).

Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) ZoSÚ uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť. Z uvedeného je zrejmé, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy žalobcu a žalovaného bola aj suma, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom slová, suma, počet a termíny splátok sa viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda tak k istine, ako aj k úrokom a iným poplatkom. Je teda jednoznačné, že v každej zmluve musí byť uvedená tak výška istiny, ako aj úrokov a iných poplatkov, taktiež aj počet a termíny ich splátok. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o absencii tejto náležitosti v zmluve, najmä vo vzťahu k celkovému súčtu týchto platieb, čo má za následok to, že veriteľ má právo len na vrátenie istiny (§ 4 ods. 5 ZoSÚ).

Pri posudzovaní nárokov zo záväzkových vzťahov, kde jedným z partnerov je spotrebiteľ, z hľadiska včasnosti uplatnenia práva, platí úprava premlčania vyplývajúca z Občianskeho zákonníka. Uvedený záver vyplýva z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 14.02.2013 v konaní sp. zn. 6Co/81/2012, v ktorom je vyslovený právny názor, že aj pri úverovej zmluve uzatvorenej podľa Obchodného zákonníka medzi podnikateľom a spotrebiteľom (a to aj v prípade, že k uzatvoreniu zmluvy došlo pred 01.01.2008) je potrebné použiť pri otázke premlčania (ale aj pri iných otázkach, napríklad uznanie dlhu a pod.) prednostne úpravu uvedenú v Občianskom zákonníku. Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 402/2011-10 z 19. 06. 2013 na základe ústavnej sťažnosti proti predmetnému rozsudku Krajského súdu v Prešove uviedol, že po preskúmaní rozsudku argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zisteniach a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 Ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľným alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený.

Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ súd prvého stupňa pri rozhodovaní o nároku žalobcu z toho hľadiska, či bol uplatnený na súde včas, vychádzal z právnej úpravy o premlčaní obsiahnutej v Občianskom zákonníku, postupoval správne.

Z úverovej zmluvy vyplýva, že plnenie, ktoré mal žalovaný poskytnúť žalobcovi bolo dohodnuté v mesačných splátkach. Pri plnení dohodnutom v splátkach plyní 3 ročná premlčacia doba v zmysle Občianskeho zákonníka u každej splátky samostatne. V prípade zosplatnenia dlhu plyní premlčacia doba pri splátkach, ktorých splatnosť ešte len mala nastať, od zročnosti splátky, kvôli nezaplateniu ktorej k zosplatneniu došlo. V dôsledku zosplatnenia dlhu žalobcom, ku ktorému došlo dňa 14.07.2008 sa teda stali predčasne splatnými tie splátky, ktorých splatnosť mala nastať až po tomto dátume, pričom premlčacia doba u predošlých splátok plyní u každej z nich samostatne, a to odo dňa ich pôvodnej splatnosti. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil po zohľadnení úhrad žalovaných ako premlčanú tú časť dlhu, ktorá mala byť v zmysle zmluvy uhradená pred 29.03.2007, t.j. viac ako tri roky pred podaním žaloby.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí časti návrhu v prevyšujúcej časti v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Vo vzťahu k napadnutému výroku o trovách konania odvolací súd uvádza, že odvolacie námietky žalovaného v 2. rade vyhodnotil ako dôvodné.

Odvolanie žalovaného v 2. rade je potrebné s poukazom na nerozlučné spoločenstvo žalovaných považovať aj ako odvolanie žalovaného v 1. rade, keďže úkony žalovaného v 2. rade platia aj pre žalovaného v 1. rade (§ 91 ods. 2 O.s.p.) vzhľadom na predmet odvolacieho konania (trovy prvostupňového konania).

Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníčkovi, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore; nie je rozhodujúce, či je tomu tak pri uplatnení práva alebo jeho bránení.

Je potrebné vziať na zreteľ, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou ich priznania, pričom táto otázka nie je v zákone explicitne vyjadrená. Podmienkou je, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie či bránenie práv účastníka konania. Súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť.

Súd prvého stupňa nevyhodnotil účelnosť jednotlivých žalobcom uplatnených úkonov.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Zákon v cit. ustanovení upravuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania.

Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 150 O.s.p. len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

Súd je povinný sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania s aplikáciou ust. § 150 O.s.p. vyrovnáť. Predpokladom použitia tohto ustanovenia je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa, posudzované ako na strane toho, komu má byť náhrada trov priznaná, tak aj na strane účastníka, ktorý by bol ináč povinný trovy konania nahradiť. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa sa prihliada predovšetkým na osobné, majetkové pomery, ako aj ďalšie pomery všetkých účastníkov, okolnosti podania návrhu na začatie konania a uplatňovania práva účastníka, postoje účastníkov v konaní, ako

aj zohľadnenie dopadu rozhodnutia o trovách konania ako na povinného, tak aj oprávneného účastníka z titulu práva na náhradu trov konania.

Keďže súd prvého stupňa vôbec neskúmal, či sú v danom prípade splnené podmienky pre aplikáciu výnimočného ust. § 150 ods. 1 O.s.p., jeho rozhodnutie o náhrade trov konania je predčasné.

Za tohto stavu odvolací súd rozsudok vo výroku o trovách konania zrušil v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.